

Onderwerp Principekeuzes Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte 'Groen en bereikbaar'	
Nummer	2019/607192
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	PG
Auteur	Hattem, F.D.J. van
Telefoonnummer	023-5113609
Email	fdjhattem@haarlem.nl
Kernvraag aan de commissie	Het college vraagt de commissie om haar mening over de opzet van en de principekeuzes die het college wil maken binnen het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte 'Groen en bereikbaar'.
Behandelveorstel voor de commissie	Het college stuurt de opinienota ter bespreking waar de commissie Beheer, waarbij ook de commissie Ontwikkeling wordt uitgenodigd.
Relevante eerdere besluiten	- Raadsbesluit Vaststellen Structuurvisie Openbare Ruimte 2040 Haarlem Groen en Bereikbaar (2017/477571), 21 december 2017 - Informatienota Voorgenomen aanpak Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) (2018/136418), commissie Beheer 26 april 2018 - Raadsbesluit Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Openbare ruimte 2019 (2018/818603), 31 januari 2019
Besluit college d.d. 17 september 2019	Het college stelt de opinienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Haarlem groeit. Dat betekent dat het aantal gebruikers van de openbare ruimte verder zal toenemen; meer fietsers, meer auto's, meer bussen, meer voetgangers. Daar komen de opgaven van de klimaatverandering en energietransitie bij. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer ruimte voor groen, water, recreatie, spelen, etc. Al deze claims zoeken hun plek in een openbare ruimte waarvan het oppervlak niet toeneemt. Voor een goede kwaliteit, gebruik en beleving van de openbare ruimte is het nodig om prioriteiten te stellen en keuzes te maken. Daartoe heeft de gemeenteraad eind 2017 de Structuurvisie Openbare Ruimte 2040 Haarlem Groen en Bereikbaar (SOR) ([2017/477571](#)) vastgesteld met de opdracht een uitvoeringsprogramma vast te stellen. In de Kadernota 2018 zijn structureel exploitatie- en investeringsmiddelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Structuurvisie. Voor 2019 is een eenjarig uitvoeringsprogramma gemaakt, met minder complexe en voorbereidende activiteiten binnen de Structuurvisie. De afgelopen maanden is gewerkt aan een meerjarig uitvoeringsprogramma.

De Structuurvisie Openbare Ruimte is een fundamenteel vastgesteld beleidskader voor het coalitieprogramma. De ambitie is groot en de middelen zijn beperkt, waardoor op korte termijn niet alles kan worden opgepakt. In het uitvoeringsprogramma wil het college strategische afwegingen maken op inhoud en in de tijd en zo de slag naar de realisatie van de ambitie van de Structuurvisie Openbare Ruimte maken in volgordelijkheid met groei van Haarlem. Inclusief het daarvoor benodigde kaderstellende beleid.

Het college hecht er aan vroegtijdig de mening van de gemeenteraad te vragen over de opzet van en principekeuzes binnen het uitvoeringsprogramma. Vervolgens zal het college deze meenemen bij de uitwerking van het uitvoeringprogramma dat zij later dit jaar zal vaststellen.

2. Kernvraag aan de commissie

Het college vraagt de commissie uit te spreken of de principekeuzes voor het Uitvoeringsplan 2020-2040 van de Structuurvisie Openbare Ruimte 'Groen en bereikbaar' onderschreven worden of aanpassing behoeven.

3. Principekeuzes

Het uitvoeringsprogramma is een adaptief programma

De Structuurvisie geeft richting aan hoe Haarlem wil omgaan met de openbare ruimte van de stad, met als ambitie dat Haarlem in 2040 groen en bereikbaar is, een plek waar je graag thuis komt. Gelet op de grote tijdspanne spelen bij deze ambitie onzekerheden en risico's een grote rol, net als bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente.

In de *Kadernota 2019* staat in paragraaf 1.5 Duurzaamheid dat 'bij lange termijn doelstellingen, projecten en programma's spelen vaak niet te beïnvloeden onzekerheden, zoals toekomstonzekerheden, bestuurlijke onzekerheden en financiële onzekerheden.

Het is van belang deze mee te nemen bij het maken van belangrijke keuzes. Door adaptief te programmeren en afweging centraal te maken, blijft er ruimte voor toekomstige ontwikkelingen, zonder beslissingen uit te stellen.'

Het college wil daarom het uitvoeringsprogramma Structuurvisie als een adaptief programma opzetten. Dat kan door de volgende driedeling te hanteren.

- *2020-2025: No-regret*
Dit betreft het uitvoeren van concrete projecten en ontwikkelen van beleid tot en met 2025. No-regret wil zeggen dat het een maatregel is waar we snel mee aan de slag kunnen (technisch, financieel, maatschappelijk haalbaar), die aantoonbaar bijdraagt aan de doelen/effekten die we met de Structuurvisie willen bereiken én dat de maatregel niet ongedaan hoeft te worden gemaakt als er andere mogelijkheden zijn in de toekomst. Een voorbeeld is het realiseren van aantrekkelijke fiets- en looproutes.
- *2025-2030: Hoofdlijnen*
Dit betreft projecten en beleid op hoofdlijnen om nader uit te werken en uiterlijk bij de Kadernota 2024 vast te stellen (actualisatie uitvoeringsprogramma in 2023).
- *2030-2040: Contouren*
Dit betreft contouren van projecten en beleid voor de langere termijn.

Het uitvoeringsprogramma is een concreet programma ('van denken naar doen')

Naast de keuze het programma in te delen in de tijd, willen we een inhoudelijke indeling maken in het uitvoeringsprogramma. Het college denkt aan drie onderwerpen:

1. Beleidskaders op orde

Om de doelen van de Structuurvisie te realiseren is het voor een aantal beleidsterreinen noodzakelijk om bestaand beleid te actualiseren of nieuw beleid te ontwikkelen. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van mobiliteitsbeleid, parkeerbeleid, ondergrondse infrastructuur en integraal groenbeleid. Hoewel hier in principe sprake is van beleidsontwikkeling dat met inzet van reguliere middelen moet worden opgepakt, kan er met extra inzet vanuit het uitvoeringsprogramma versnelling worden aangebracht, bijvoorbeeld om aan te sluiten bij de groeiambities van Haarlem. Een voorbeeld hiervan is het mobiliteitsbeleid.

Dit onderwerp is niet alleen belangrijk voor het uitvoeringsprogramma SOR, maar vooral ook voor de zoneontwikkeling en het op orde krijgen van het kaderstellend beleid van de gemeente.

2. De Structuurvisie versterkt regulier werk en projecten

Als onderdeel van de Structuurvisie is de afwegingsmethodiek voor de openbare ruimte vastgesteld.

Bij de uitvoering van projecten in de openbare ruimte moet worden gewerkt conform de ambities en het kwaliteitsniveau van de Structuurvisie. In het uitvoeringsprogramma SOR willen we een voorstel doen hoe dit beter geïmplementeerd kan worden en waar voor de 'plus' eventueel (beperkt) moet worden bijgedragen vanuit het uitvoeringsprogramma. Een extra bijdrage vanuit SOR-middelen is ook niet altijd nodig; een herinrichting aan het einde van de technische levensduur waarbij binnen het profiel verharding wordt vervangen door minder verharding en meer groen is dat conform de SOR en dat hoeft niet duurder te zijn. De planning van de projecten in de openbare ruimte blijft leidend, de invulling moet naast 'HIOR-proof' ook 'SOR-proof' zijn.

Vanuit het uitvoeringsprogramma SOR kan het wel gewenst of noodzakelijk zijn dat onderhoud naar voren wordt gehaald ondanks dat technische vervanging nog niet aan de orde is. Dit brengt extra kosten met zich mee die kunnen worden gedekt binnen het uitvoeringsprogramma SOR, uiteraard binnen redelijke marges. Een voorbeeld kan zijn dat een straat een aantal jaar eerder dan gepland wordt heringericht om (een deel van) de fietsring te realiseren.

Het is belangrijk daarbij alert te zijn op kansen die zich voordoen. Een opwaardering van regulier levensverlengend onderhoud naar een herinrichting conform de SOR wordt wellicht mogelijk door reguliere middelen voor exploitatie beheer en onderhoud aan te vullen met SOR-middelen.

3. Uit te voeren nieuwe projecten

Vanuit de Structuurvisie zelf worden er ook *nieuwe* projecten in de openbare ruimte ingebracht, die bijdragen aan het realiseren van een groen en bereikbaar Haarlem. Deze projecten variëren van het toevoegen van ontbrekende schakels in de hoofdbomenstructuur tot nieuwe watergangen en het voorbereiden en realiseren van de fietsring. In het uitvoeringsprogramma SOR benoemen we de projecten die op korte termijn kunnen worden uitgevoerd en brengen deze – geheel of gedeeltelijk – ten laste van het investeringsbudget. op. Projecten waarvan de kosten niet worden geactiveerd kunnen worden bekostigd uit het exploitatiebudget. Ook voor deze projecten kijken we goed hoe we deze inhoudelijk en qua planning kunnen verbinden met andere ingrepen in de openbare ruimte.

Het uitvoeringsprogramma volgt de twaalf hoofdkeuzes uit de structuurvisie

In de Structuurvisie zijn twaalf hoofdkeuzes gemaakt, voor zowel de ambitie groen als voor de ambitie bereikbaar. De twaalf hoofdkeuzes zijn leidend bij de inventarisatie van de maatregelen.

De hoofdkeuzes zijn:

Verblijfskwaliteit De kwaliteit van de openbare ruimte wordt behouden en waar dat kan verbeterd.	Recreatie In je vrije tijd kan je in Haarlem, lopen, fietsen, varen en spelen.	Stadsnatuur Natuur krijgt meer ruimte binnen de bebouwde kom.
Gezonde straatbomen Er is voldoende ruimte voor bomen om te groeien.	Klimaatadaptatie Haarlem bereidt zich voor op wateroverlast, droogte en hittestress.	Ruimte voor voetgangers Voetgangers kunnen zich makkelijk bewegen over stoepen en looproutes.
Fietsen in de stad Fietsen wordt gestimuleerd en er is extra aandacht voor fietsparkeren.	Duurzame mobiliteit Haarlemmers maken in de stad minder gebruik van de auto.	Auto te gast In Haarlem centrum komen voetgangers en fietsers eerst, de auto is te gast
Versterken hoogwaardig openbaar vervoer Er zijn meer mogelijkheden om snel van en naar de stad te reizen.	Ketenmobiliteit Snel en makkelijk overstappen van fiets naar OV en/of auto.	Bundelen op de regioing Doorgaand autoverkeer wordt gebundeld op de Randweg, A9 en zuidelijk tracé.

Er is een scala aan maatregelen die bijdragen aan het realiseren van deze ambities. Deze maatregelen worden geïnterpreteerd, om vervolgens per maatregel:

- een inschatting te maken van het effect dat de maatregel heeft op het bereiken van de ambitie c.q. hoofdkeuzes. Goede fietsparkeervoorzieningen bij het openbaar vervoerknooppunt Spaarnwoude hebben bijvoorbeeld veel effect.
- te bepalen of deze maatregel een no-regret karakter heeft. Onderdelen van de fietsring hebben bijvoorbeeld een hoog no-regret karakter.
- de kosten te ramen en de dekking daarvan te bepalen.

Het resultaat van deze inventarisatie is een geprioriteerd overzicht van maatregelen, passend in de indeling in verschillende tijdsperiodes en de inhoudelijke indeling. Dit overzicht willen we ook beoordelen op de verdeling van projecten over de stad en op de verdeling tussen groen en bereikbaar zodat de Structuurvisie evenwichtig wordt uitgevoerd en op meerdere plekken in de stad stappen worden gezet om de ambities te realiseren. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan de maatregelen die nodig zijn voor het realiseren van de woningbouwopgave, in het bijzonder in de ontwikkelzones.

Een eerste overzicht van de maatregelen op hoofdlijnen is als bijlage 1 opgenomen. In het uitvoeringsprogramma wordt dit verder gedetailleerd.

4. Samenhang

In het uitvoeringsprogramma SOR wordt nadrukkelijk gekeken naar de samenhang tussen de afzonderlijke maatregelen. De te kiezen maatregelen moeten door de juiste prioritering elkaar en ook andere ontwikkelingen zoals groei van Haarlem met de ontwikkelzones en de omgevingsvisie versterken.

Het uitvoeringsprogramma SOR moet evenwichtig zijn en passen binnen de financiële ruimte. Wijzigingen in het programma, bijvoorbeeld het vervangen van een voorgestelde maatregel door een andere maatregel, kunnen negatieve gevolgen hebben voor de effectiviteit van het geheel en voor de financiering.

5. Vervolg

Het college betreft inbreng van de commissie(s) over de principekeuzes voor het Uitvoeringsprogramma 2020-2040 Structuurvisie Openbare Ruimte 'Groen en bereikbaar' bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

Het programma zal zowel tekst als kaartmateriaal bevatten. Het uitvoeringsprogramma SOR wordt opgesteld in samenhang met de afdelingsplannen, bestuurlijke programma's en het onderhoudsprogramma. De financiële paragraaf van het uitvoeringsprogramma SOR gaat in op de bekostiging/uitvoering van maatregelen voor de periode 2020-2025.

Het uitvoeringsprogramma SOR wordt vervolgens samen met andere voorgenomen projecten geprogrammeerd in het Gebiedsprogramma.

In 2023 wordt begonnen met de voorbereidingen van het uitvoeringsprogramma voor de periode vanaf 2015.

Het collegebesluit over het uitvoeringsprogramma SOR wordt in het kader van de actieve informatieplicht toegestuurd aan de commissies Beheer en Ontwikkeling.

6. Bijlage

1. Maatregelen uit het uitvoeringsprogramma SOR op hoofdlijnen.